I чужому научайтесь,

И свого не цурайтесь . . .

Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV Ч. 180. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 19-го ВЕРЕСНЯ 1957 ЦЕНТІВ 5 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 19, 1957 No. 180. VOL. LXIV

ДРУЗІ І СОЮЗНИКИ ЗДА НАЙПЕВНІША ҐАРАНТІЯ МИРУ І БЕЗПЕКИ

ПРЕЗ. АЙЗЕНҐАВЕР І ГЕН. ҐРУНТЕР З'ЯСОВУЮТЬ КОНЕЧНІСТЬ ВТРИМУВАННЯ І УТРИВАЛЮВАННЯ ДРУЖНІХ ВЗАЄМИН ІЗ УСІМА СОЮЗНИКАМИ У СВІТІ

Атлантік Ситі. — В посланні переданому 39-ій конвенції Американського Леґіону, що її відкриття відбулося у вівторок 17-го вересня ц. р., — президент Айзенгавер підкреслив важливість втримання дружніх взаємин із союзниками ЗДА в усьому світі. Послання це прочитав під час своєї промови ген. Алфред М. Ґрунтер, президент Американського Червоного Хреста, який теж із свого боку з'ясував цю конечність, як ґарантію для безпеки З'єдинених Держав і для світового миру. „Досвід нашої спільної військової служби — ствердив Президент у своєму посланні — розвинув у нас свідомість і розуміння великої вартости дружби і співпраці. Ніякий вояк, чи моряк, чи летун не може здобути перемоги в бою своїми тільки силами. Він потребує підтримки всіх товаришів. Так же само й наша американська нація покладається на дружбу своїх союзників в усьому світі, як тих, що мають допомогти в утриваленні миру для прийдешніх поколінь". Висловлену Президентом думку поширив у дальшому ген. Ґрунтер, підкреслюючи, що вдержання дружніх взаємин із усіма союзниками ЗДА у світі, як теж і дотримування договорів із ними, є передумовою успішности оборонних заходів ЗДА, бо сьогодні не можна боронити ЗДА тільки із самих американських побереж чи баз. Система договорів, встановлених між ЗДА і союзними країнами у світі, дає під сучасну пору можливість переводити евентуальні відплатні акції із баз, що з них можна перемогти Совєтський Союз навіть з допомогою звичайних, не далекосяжних ракет. Наприкінці своїх міркувань ген. Ґрунтер з'ясував, що конечність вдержання дійсности т. зв. „стану порозуміння про збройні сили", який віддає судову юрисдикцію над американськими вояками тим державам, на території яких розташовані їх з'єднання. Цей „стан порозуміння про збройні сили" був затверджений Сенатом в 1953 році і востаннє — особливо ж у зв'язку із процесом Джирарда — деякі військові кола почали домагатися його скасування чи хоч би зміни.

Особисті прибутки американців в серпні становили 347.3 більйона в річному відношенні

Вашинґтон. — Департамент торгівлі повідомляє, що особисті прибутки американських громадян в місяці серпні виносили 347.3 більйона долярів в річному відношенні. До особистих прибутків зараховується заробітні платні, чистий прибуток із власництва, дивіденти і відсотки, ренти та всі інші особисті прибутки. Річне відношення дістаємо таким способом, що прибутки з одного місяця множимо через 12. Особисті прибутки в серпні були на 1.100.000.000 долярів більші в порівнянні з липнем цього року. Коли б ці прибутки розділити між все населення країни (чоловіків, жінок і дітей) — то на кожну особу припало б по 2,019 долярів. Особисті прибутки збільшилися внаслідок зросту заробітних платень і внаслідок збільшення прибутків із власвласностей. Для порівняння треба пригадати, що особисті прибутки в перших вісьмох місяцях цього року становлять 342 більйони в річному відношенні (323 більйони в тому самому часі минулого року). В цілому 1956 році особисті прибутки в річному відношенні виносили 327 більйонів долярів.

Бюро погоди передбачає теплу температуру на цілий місяць

Вашинґтон. — Федеральне бюро погоди передбачає, що впродовж найближчих 30-ох днів у всіх східніх і західніх стейтах буде тепліша від нормальної температура. В самих центральних стейтах (Кензо, Колорадо, Небраска). буде температура на багато нижча від нормальної, а в інших дещо нижча від нормальної. В надбережних східніх стейтах, починаючи від Мейну до Вірджінії, температура буде на багато вища від нормальної. Щодо водних опадів (дощу) то бюро передбачає для східніх стейтів більше дощу від звичайної норми, в середніх стейтах опади будуть нормальні для цього часу, а в стейтах західніх, починаючи від лінії Монтана—Арізона — дощів буде менше від нормальних опадів. Таке передбачення зробило бюро погоди в половині вересня на найближчих 30 днів. Чи це передбачення здійсниться, покажуть найближчі тижні.

В АМЕРИЦІ

● **Державний департамент** 16-го вересня відзначив 175-річчя державної печатки ЗДА. На цій печатці зображений Орел, який кігтями одної лапи тримає оливну галузку, а другої — в'язанку стріл.

● **В домі Джеймса Лейна,** в Бруклині, детективи знайшли наркотики на суму 120.000 долярів. 25 унцій героїни були сховані за фальшивою стінкою шафи.

● **Колишній бельгійський король Леополд** 16-го вересня відвідав Крайову Лябораторію в Брукгейвені, Лонґ Айленд, Н. Й. Екскороль буде оглядати атомові інсталяції в цій країні, і перша його зупинка була в Брукгейвені. 17-го вересня він відвідав армійський атомовий реактор в форті Белвуарі, Вірджінія.

● **Генеральний директор** Метрополітальної опери в Ню Йорку, Рудольф Бінґ, повернувшись з тримісячної поїздки по Европі, заявив, що заанґажував по той бік океану співачку і співака: сопрано і баритона. З диригентів йому найбільше сподобався Вольфґанґ Саваллiш в Люцерні, в Швайцарії, який знаменито інтерпретує симфонії Брюкнера. В Европі Бінґ не чув нічого про нові визначніші опери.

● **У Шикаґо** відбулося прийняття на пошану колишнього секретаря скарбу Джорджа Гомфрі, з якого республіканці зібрали на партійний фонд 200,000 долярів. Вступ на це прийняття коштував 100 столярів.

● **У Вашинґтоні** відбувається конференція в справі боротьби проти малярії. В конференції беруть участь представники 21-ої американської держави та делеґати Бельгії, Франції і Англії. До 1946 року 135 мільйонам осіб в Америці й Европі загрожувала небезпека занедужати на малярію, тепер ця недуга загрожує лише 30 мільйонам.

● **Аґенти військової розвідки** в Гавані, Кубинська Республіка, заарештували 10 осіб, які належали до терористичної групи очолюваної 20-річним Маркезом Алядро. У заарештованих знайдено зброю, амуніцію та вибухові матеріяли.

● **Професор англійської мови** в Бетані каледжі, західня Вірджінія, Роберт Сайкес, зажадав, щоб всі учні прочитали славний роман Марка Твейна „Пригоди Гека Фінна", бо цей твір належить до „найкращих американських романів". У деяких стейтах в школах не рекомендують читати цього твору, бо там є натяк на расову дискримінацію.

Вилсон передбачає дальше зменшення видатків на оборону

Вашинґтон. — Секретар оборони Чарлз Е. Вилсон передбачає, що видатки на оборону країни будуть і надалі поважно зменшуватися, бо він турбується тим, що оборонний бюджет ще є дуже високий. Видатки на оборону в червні цього року були запроєктовані в сумі 40,200.-000.000 долярів, але контролер департаменту оборони Вілфред Дж. МекНіл заявляє, що оборонний бюджет в фінансовому році, який почався 1-го липня 1957, їх зменшено до 38 більйонів. Та таки винесе коло 40 більйонів дол. Після своєї заяви про зменшення видатків на оборону Вилсон заявив, що припинено здійснювання програми про керовані стрільна „Трітон", на яку вже досі видано коло 24.000.000 долярів. Подібно сталося з керованими стрільнами „Наваго". Секретар оборони відзначив 10-річчя з дня об'єднання всіх родів збройних сил окремим прийняттям. 10 років тому Джеймс Форрестол був заприсяжений як перший секретар оборони. На це відзначення не міг прибути пізніший секретар оборони генерал армії Джордж С. Маршалл, бо він лежить хворий (має 76 років). Присутні були генерал штабу Н. Бредлі — перший голова Об'єднаних Шефів Штабу, його наступник на цьому становищі — адмірал Артур В. Радфорд і теперішній голова Об'єднаних Шефів Штабу — генерал Натан Ф. Твайнінґ та інші військовики (шефи штабів) і секретарі окремих родів збройних сил.

Гомфрі обіцяє зменшення податків

Шикаґо, Іллиной. — Колишній секретар скарбу Дж. М. Гомфрі промовляв на республіканському прийнятті на його пошану і заявив, що „прибуткові податки зможуть бути зменшені в найближчому часі", якщо на це дозволять обставини. Гомфрі обороняв дотеперішню фінансову політику уряду президента Айзенгавера і сказав, що „податкові тягарі ще й надалі є надто тяжкі", і тому треба конче їх зменшити, якщо тільки на це дозволять обставини. На думку колишнього секретаря скарбу „урядові вдалося контролювати загрозу більшої інфляції", але впродовж його (Гомфрі) 4-річного урядування не заіснував ще такий стан, який був би задовільний. Гомфрі ствердив, що ціни на консумпційні товари збільшуються вже 16-ий місяць, і збільшилися вже майже на 5 відсотків в тому часі. Колишній секретар скарбу обороняв збільшені відсотки від позичок, і твердив, що збільшення відсотків від позичок не спричиняється так до зросту цін на товари, як збільшування заробітних платень. Гомфрі звертав увагу і на те, що збільшування відсотків від позичок дає користь тим особам, які мають свої ощадності в банках, бо вони дістають також більші відсотки від заощаджених грошей.

Айзенгавер буде присутній на трьох зборах у Вашинґтоні 23-го вересня

Нюпорт, Ровд Айленд. — Пресовий секретар Білого Дому Джеймс С. Гаґерті повідомляє, що президент Айзенгавер перерве свій відпочинок в понеділок 23-го вересня і відлетить до столиці, де буде присутній аж на трьох зборах. В 9-ій годині перед полуднем Айзенгавер промовлятиме на конференції членів рад директорів Міжнародного банку, Міжнародного Монетарного Фонду і Міжнародної Фінансової Корпорації. Коло 10-ої готини перед полуднем Президент буде проводити засіданням Ради Крайової Безпеки в Білому Домі. В Нюпорті Айзенгавер вислухав звіту свого окремого дорадника в справах безпеки Роберта Катлера, який інформував голову держави про стан безпеки ЗДА в зв'язку із світовою ситуацією. Пізніше Президент промовлятиме на сніданку в зв'язку з відкриттям конференції, присвяченої справі дрібних підприємців. Після того Айзенгавер відлетить до Нюпорту на дальший відпочинок. Та і в Нюпорті Президент не має дійсного відпочинку, бо 17-го вересня мусів конферувати з директором бюджетового бюра Персівелом Брандейджом та його заступником Морісом Г. Стенсом в справі висоти бюджету, який має бути предложений Конґресові в січні 1958 року.

Бібліотеку ім. Трумана відкрито для публіки

Індепенденс, Мо. — 16-го вересня відкрито для публіки Бібліотеку ім. Трумана, формальне відкриття якої відбулося ще 6-го липня цього року. Від того часу сортували ті всі предмети бібліотеки, які в першу чергу можна показувати відвідувачам. Юрба відвідувачів чекала при вході до бібліотеки, щоб негайно оглянути всі виставлені предмети. У вестибюлі відвідувачі побачили той стіл, на якому підписано статут Об'єднаних Націй 26-го червня 1945-го року в Сан Франсіско. На столі лежала копія хартії ОН, а також і той молоток, яким послуговувався Труман, коли був предсідником основуючих зборів ОН. В інших кімнатах виставлені подарунки, які колишній президент Труман дістав від майже всіх держав світу під час своєї 8-річної президентури. Між цими подарунками є меч від савдіарабського короля Ібн Савда, вибиваний перлами, діямантами, рубінами і смарагдами, який оцінюють на 37.000 долярів. На стіні висить великий гобелен — дарунок іранського шаха. В іншій кімнаті виставлена керамічна лямпа з часів короля Давида, — дарунок ізраїльського народу. Директор музею Філіпп Брукс сказав, що передбачає коло 200.000 відвідувачів в кожному році.

Помер Іван Пізнак, батько заступника головного предсідника УНС

Монтклер, Н. Дж. — Минулого понеділка, 16-го вересня ввечорі, помер тут у лікарні після операції сл. п. Іван Пізнак, батько заступника головного предсідника УНСоюзу, адв. Михайла Пізнака, проживши 88 років. Помер точно один місяць після того, як похоронив свою дружину Юлію. Бл. п. Іван Пізнак походив із села Міхновиці, пов. Турка, в Зах. Україні і до цієї країни приїхав в 1900-их рр. Тіло Покійного лежить в Ню Йорку у Бікмен чапел при 1267 Перша евеню (біля 68-ої вулиці), де в четвер о год. 8-ій ввечорі будуть відправлені парастас і панахида. Похорон відбудеться з церкви св. Юра в п'ятницю, 20-го вересня, о год. 9:30 рано.

У Сіямі спокійно після державного перевороту

Банґкок. — Після того, як два дні тому армія обсадила всі державні будинки в столиці Сіяму (Таї) і перевела насильну, хоч безкровну зміну державної влади, в усій країні покищо спокій. Вся влада опинилась в руках гурту військовиків, що їх очолює маршал Саріт Танарат. Командант поліції генерал Фао Сріянонд зголосився до військової кватири Танарата, заявивши, що він не організуватиме ніякого спротиву новій владі, і небавком після того відлетів до Женеви. Маршал Танарат заявив, що він заходиться, щоб якнайшвидше керму влади перейняв новий уряд, але відмовився сказати, чи він сам перейме становище прем'єра та кого має увазі до нового уряду. Танарат депешував князеві Вайтаяконові, щоб він далі репрезентував Сіям в Об'єднаних Націях. Попередній прем'єр Пібул Сонґграм зник. За пресовими вістками — він подався в сторону Камбоджі. Закордонна політика Сіяму маєніби залишитись та сама — про-західня.

Спортовці ком. Китаю будуть допущені до ЗДА

Вашинґтон. — Легко-атлети з комуністичних країн у широкому світі, включно з комуністичним Китаєм, будуть допущені до З'єдинених Держав на зимові Олімпійські ігрища, які в 1960 р. відбудуться у Каліфорнії. Державний департамент повідомив про це окремим листом голову американського організаційного комітету тих ігрищ, Прентіса Гейла. Речник державного департаменту підкреслив, що допущені будуть легко-атлети не тільки з тих комуністичних держав, з якими ЗДА підтримують дипломатичні взаємини, але й із тих, що їх ЗДА не визнають, як ось комуністичний Китай, чи не мають з ними дипломатичних зв'язків, як ось Болгарія, Північна Корея і Альбанія. Зазначено теж, що у відношенні до всіх легкоатлетів, які прибудуть на Олімпійські ігрища до ЗДА, не буде застосований обов'язок відбивати пальці. Зате вони будуть обов'язані піддатися лікарській і поліційній перевірці. Якщо влада безпеки ствердить, що чужий легко-атлет був шпигуном чи заанґажований для шпигунської роботи, то очевидно, його не впустять.

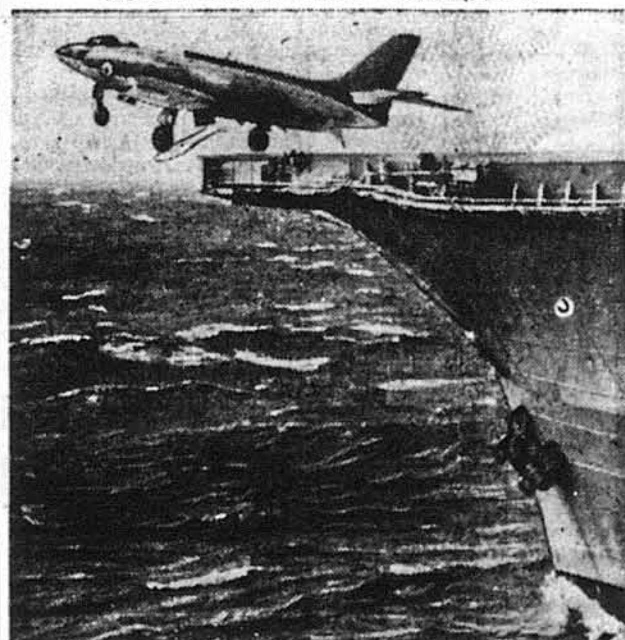
ЗДА проти участи УССР у Харчовій Організації ОН

Об'єднані Нації. — Українська Соціялістична Совєтська Республіка зголосила була подання, щоб допустити її до Харчової і Сільсько-Господарської Організації (ФАО — „Фуд енд Аґрікалчер Орґанізейшен"), яка є одною із т. зв. спеціяльних аґенцій Об'єднаних Націй. Совєтський Союз досі сам туди не належить, бо не хотів прийняти на себе харитативних зобов'язань, які випливають з членства. Однак СССР звернувся був літом цього року до американського уряду з просьбою — підтримати подання УССР. Американський уряд відповів, що він розгляне цю справу, а в минулий вівторок повідомив совєтського амбасадора у Вашинґтоні, що Америка не підтримуватиме справи Совєтської України на терені Харчової і С.-Г. Орґанізації Об'єднаних Націй, бо — мовляв — „Совєтська Україна є інтеґральною частиною Совєтського Союзу і не має тих даних суверенної держави, які потрібні для членства в ФАО". За коментарями американської преси, на рішення американського уряду вплинуло головно міркування, що московський уряд хотів би дістати через членство Совєтської України вплив у названій вгорі Організації, але далі не брати на себе ніякої формальної відповідальности. Саме тепер проголошено річний звіт Харчової і С.-Г. Організації, в якому подано докладний стан харчів у різних країнах.

Сабурову дали також підрядне становище

Москва. — Максим В. Сабуров, який від 1949 р. аж до грудня мин. року був головою державної Комісії плянування, а вліті ц. р. був делеґатом СССР до Ради для взаємної допомоги держав комуністичного бльоку (т. зв. Варшавського пакту), став заступником голови державної Комісії для економічних зв'язків з закордоном. Сабурова відсунули були в останній чистці на Кремлі від усіх державних і партійних становищ за участь у бунті Молотова - Маленкова - Каґановіча проти Хрущова. Разом із Михаілом Первукіним він мав опінію одного з передових совєтських економістів. Первукін, також замішаний у бунт проти Хрущова, став головою названої Комісії, а Сабуров працюватиме, як його заступник. Газети пояснюють, що Хрущов таки не захотів позбутися цілком послуг тих двох фахівців, не маючи більше потреби лякатися їхньої нельояльности.

НОВИЙ БРИТІЙСЬКИЙ ВИНИЩУВАЧ

Британське морське командування випробувало востаннє новий тип морського бойового літака „Сімітер" (Крива шабля), засобленого двома турбіновими моторами і спроможного перевозити керовані ракети. Озброєний цей літак чотирма 30 мм гарматами. На фото: „Сімітер" стартує із покладу авіоматки „Арк Роял".

ПОЧАЛА РАДИТИ 12-ТА ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

ЛЕСЛІ МУНРО З НОВОЇ ЗЕЛЯНДІЇ НОВИМ ПРЕЗИДЕНТОМ. МАЛЯЙСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ СТАЛА 82-ИМ ЧЛЕНОМ ОН.

Об'єднані Нації. — У вівторок 17-го вересня ц. р. розпочалась 12-та, річна, сесія Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй. Були два кандидати на президента: міністер закордонних справ Ливану д-р Чарльз Малік і новозеляндський амбасадор Леслі Мунро. Після того, як Малік зрікся, мотивуючи своє зречення бажанням, щоб новий президент був обраний одноголосно, 77 голосами проти одного, при трьох, що стрималися, обрано президентом 12-ої Генеральної Асамблеї ново-зеляндця Леслі Мунро. Мексик, Національний Китай і Філіппіни заявили, що підтримуватимуть кандидатуру д-ра Маліка на другий рік. Президент попередньої Генеральної Асамблеї, сіямський князь Ван Вайтаякон виголосив прощальну промову, поклавши натиск на конечність зберігати живою справу Мадярщини, яка була предметом нарад останньої надзвичайної сесії Генеральної Асамблеї з минулого тижня, коли-то спеціяльним уповноваженим для справи Мадярщини обрано Вайтаякона. Новий президент Леслі Мунро виголосив інавґураційну промову, в якій підкреслив значення Об'єднаних Націй, як „недосконалого, але необхідного інструменту миру". Він звернув увагу на справу міжнародного роззброєння, як одну з начальних сучасних міжнародних проблем. Дальшою найважливішою справою, яку поладнано на тому першому засіданні Генеральної Асамблеї, було прийняття в члени Об'єднаних Націй наймолодшої у світі держави, Об'єднаної Федерації Маляїв. Вона стала 82-им членом ОН. Безпосередньо після проголошення одноголосного допущення Маляйської Федерації до Об'єднаних Націй, урочисто введено на залю її делеґацію, зодягнену в національні маляйські одяги. В її імені д-р Ізмаїлі бен Дато Абдуль Рахман склав заяву подяки та приречення вірно дотримуватись чартеру ОН. Обрано голов сімох головних Комісій: Політичної, Спеціяльної політичної, Економічної, Соціяльної і гуманітарної, Вірчої, Бюджетової і Правничої. Ще перед цим першим засіданням попередній президент ОН призначив був Мандатну комісію для верифікації уповноважених делеґацій. У склад тієї Комісії ввійшли Англія, ЗДА, СССР, Бірма, Канада, Ісляндія, Ліберія Нікараґуа і Панама. Це дуже важлива Комісія тому, що вона має розглянути правосильність мандату репрезентувати Мадярщину — теперішнього комуно-мадярського уряду і його представників. В минулому році Мандатна Комісія не затвердила, але й не відкинула мандатів комуно-мадярської делеґації. Представник З'єдинених Держав заявив, що становище ЗДА в цій справі залежатиме від становища, що його займе комуно-мадярський уряд у зв'язку з місією Ван Вайтаякона: якщо Будапешт не допустить представника Об'єднаних Націй і далі обстоюватиме, що совєтська масакра і пізніший терор на Мадярщині — це її „внутрішня справа", то ЗДА стоятиме за відмовлення права теперішній комуно-мадярській делеґації репрезентувати Мадярщину на Генеральній Асамблеї.

Французи в Альжирі проти автономії

Альжир. — Альжирські французи, які здебільша є найзапеклішими колоністами, що користають з привілеїв панівної верстви і не хочуть ніяких поважних поступок альжирському визвольному рухові, заповіли генеральний страйк протесту у зв'язку з запляновано новою конституцією для Альжиру. Анонімовий „Комітет Повстанців" розкинув відозву до французьких студентів, робітників, купців, урядовців та всіх професіоналістів в Альжирі — припинити працю на знак протесту проти нібито зрадницької політики французького уряду. Страйк був плянований на середу 18 вересня. Міністер для Альжиру Роберт Лякост загрозив, що він поборюватиме спротив французьких колоніялістів з такою самою рішучістю і безоглядністю, як поборює арабських партизанів. Він старався втихомирити своїх земляків, непримирливих націоналістів, вияснюючи їм істоту й потребу проєктованої конституції для Альжиру. З делеґацією французьких колоністів говорив також військовий комендант Альжиру, ген. Рене Массі. На всякий випадок, французький уряд стаціонував в самому Альжирі полк парашутистів Закордонного Леґіону, складений здебільша з кол. німецьких вояків. Тим часом у самому Парижі французький уряд має теж клопіт із правими групами, які поборюють головно проєкт центрального парляменту і т. зв. центральної ради (уряду) для Альжиру. Альжирські партизани, як теж керівні чинники в Марокко і Тунісії стоять на становищі, що вони не можуть прийняти ніякої розв'язки, яку односторонньо, без попередніх переговорів із мусульманами Альжиру, накидує сам французький уряд.

У СВІТІ

● **У французькому порті Гавр** заарештовано в минулий четвер абсольвента американського університету, американського громадянина 24-річного Марселя Тетеля, коли він прибув туди з своєю молодою дружиною, щоб через Францію переїхати до Фльоренції в Італії на дальші студії, на які дістав стипендію. Тетель народився у Франції від батьків, польських громадян, які згинули в німецькому кацеті. До ЗДА він дістався десять років тому, коли мав 14 років, тут студіював і став громадянином, не маючи поняття, що за французьким законом він — дезертир, бо мав служити у французькій армії і формально не відкликав свого французького громадянства. Французькі власті заявили, що справа буде поладнана і Тетеля мабуть, не судитимуть.

● **У Ляйпціґу,** в Східній Німеччині, почали фабрикувати „правдиву шотляндську віскі", яка, мовляв, не гірша від тієї, що її виробляють у Ґледсґоз, бо роблена за шотляндською рецептою. Представник найбільшої виробні „скатчу" в Шотляндії заявив, що східньо-німецький „скатч" — це звичайна комуністична крадіжка, підтримана брехнею, бо немає ніякої одної рецепти на виріб цієї горілки, а кожна ґуральня в Шотляндії має власні, пильно бережені секрети.

● **В Якарті, столиці Індонезії,** комендант місцевої військової залоги заборонив появу 10-х часописів та припинив працю трьох інформаційних аґенцій. Між закритими газетами одна мусульманська, а одна комуністична й одна друкована голляндською мовою. Внаслідок закриття пресових аґенцій в індонезійській пресі зникли всі відомості з закордону. Військовий комендант оправдує свою заборону тим, що ці аґенції і видавництва порушили „національне перемир'я", потрібне на час переговорів, що їх веде уряд з опозиційними цивільними та військовими політиками.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N J.

РОЛЯ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

У вівторок 17 вересня ц. р. розпочалась у скляному палаці Об'єднаних Націй в Ню Йорку 12-та сесія Генеральної Асамблеї цієї найвищої міжнародної організації. Від 1-ої сесії ОН, яка засідала в Сан Франсіско від 25 квітня до 26 серпня 1945 р., себто за останніх 12 років, чимало дечого змінилось у широкому світі. Змінився також вигляд Об'єднаних Націй і — що найважливіше — змінився підхід до цієї установи збоку державних мужів, відповідальних за долю своїх країн, отже — в сумі — за долю світу, змінилась і роля Об'єднаних Націй в міжнародному світі.

Тоді, 12 років тому, біля колиски новонародженої дитини її хресні батьки — а було їх тоді 46 — з гордістю дивились на неї, як на запоруку вічного миру та як на ґаранта волі і справедливости для всього людства. Чартер Об'єднаних Націй — це дійсно сформулювання найвищих ідеалів, що їх може уявляти собі вільний світ. І коли курилися ще згарища другої світової війни в Европі, а в тихоокеанському обширі все ще вона продовжувалась (щойно 6 і 9 серпня 1945 р. впали бомби на Гірошіму й Нагасакі), то на Об'єднані Нації дивився тодішній світ, як на ґарантію, що в майбутньому такі страхіття ніколи вже не повторяться. Це мала бути ґарантія проти міжнародного розбою, хижацтва і несправедливости. Це мало бути виключення війни, як засобу вирішування міжнародних спорів, це мав бути найвищий авторитетний суд, який арбітрально вирішуватиме спірні справи і якому коритимуться всі порушники миру та справедливости. І тому Ліґа Націй, у свідомості своєї безсильности і анахронічности — 18 березня 1946 р. сама розв'язала себе, передавши свої колишні мрії й заповіти гіднішому наступникові — Об'єднаним Націям.

Але протягом дальших 12-х років багато надій, зв'язаних з Об'єднаними Націями, зблідли, а то й цілком померли. Чартер Об'єднаних Націй завжди зберігає своє значення, як принцип, як ідеальна ціль. Практика виявила, що ще дуже-дуже далеко до його здійснення. Об'єднані Нації не стали надрядною авторитетною установою, якій корилися б всі держави, що формально признали чартер ОН і заявили йому свою вірність. Виявилось провалля між формальним визнаванням чартеру і фактичною політикою співосновника ОН Москви та її підголосків. Виявилось також, що апарат Об'єднаних Націй не всилі виконати найважливішу річ: перевести в діло прийняті ними постанови. Що більше: у практиці вийшов такий парадокс, що коли тепер зорганізований в Об'єднаних Націях гурт 81 держав, то трудніше вирішувати на їх терені спірні проблеми, ніж було за приявности там 46-х держав. І тому й роля Об'єднаних Націй стала куди скромнішою.

Генеральний секретар Об'єднаних Націй Даг Гаммершилд склав для 12-ої Генеральної Асамблеї широке звідомлення з попередньої Асамблеї і тих справ, які тепер стоять перед новою сесією. В тому своєму звідомленні він палко обороняє існування Об'єднаних Націй та їхнє значення. А за два дні перед відкриттям цієї сесії ще палкіше боронено Об'єднані Нації на річному засіданні Американського Товариства Об'єднаних Націй. „Коли б держави світу примушені були жити в останніх 11 роках без спільного місця зустрічей; коли б вони мусіли жити без основних принципів, якими повинні керуватися; без машинерії для мирного полагоджування міжнародних розбіжностей; без терену для переведення дискусій і шукання порозуміння, — то, мабуть, світ не пережив би останніх 12-х років. Натиск і напруження були такі великі, ідеологічний конфлікт такий гострий а деструктивна сила накопиченої зброї така нищівна, що без зосередженої сили Об'єднаних Націй ми були б, мабуть одні одних винищили вже до цього часу". Такими словами обороняв вартість Об'єднаних Націй для Америки і всього вільного людства асистент державного секретаря Френсіс О. Вілкокс, промовляючи кілька днів тому у великій т. зв. бальовій залі готелю „Валдорф Асторії" в Ню Йорку, що її вщерть виповнили американські приятелі Об'єднаних Націй

Очевидно, нема такої організації у світі, яка проявляла б лише хиби, так само, як нема такої, що репрезентувала б лише додатні прикмети. Найпалкіші їх критики не заперечують їм великих заслуг, особливо в ділянці міжнародної харитативної та технічно-допомогової діяльности. Але самі оборонці ОН обмежують ролю ОН до ролі морального чинника. Нещастям цілого світу, всього людства і установи Об'єднаних Націй є існування потвори в постаті Совєтського Союзу, для якої не існують моральні авторитети. 12-та Генеральна Асамблея матиме знову перед собою трудний іспит. І вона знову зможе скласти його тільки наполовину, дуже недосконало.

СПРАВА ШКІЛЬНОЇ ІНТЕҐРАЦІЇ НА ПІВДНІ ЗДА

14-го вересня відбулася в місці відпочинку президента Айзенгавера конференція з губернатором стейту Аркензо Орвелом Е. Фобусом в справі допущення до центральної середньої школи в столиці того стейту, Литтел Року, негритянських учнів. І президент Айзенгавер і губернатор Фобус заявили в своїх повідомленнях, що вони вдоволені з вислідів конференції, яка відбувалася в „конструктивній атмосфері". Губернатор обіцяв Айзенгаверові, що він буде коритися наказам федерального суду і впливати на населення свого стейту, щоб воно робило те саме. Але одночасно він заявив, що сподівається вирозуміння в департаменті справедливости і в федеральних суддів у справі здійснювання шкільної сеґреґації.

Конференція в Нюпорті, Ровд Айленд, можливо, розв'язала шкільну проблему в Литтел Року, але не розв'язала тієї важливої проблеми, яка виникла ще в 1954 році, коли Найвищий Суд ЗДА вирішив, що окремі школи для дітей кольорових і білих учнів не є згідні з федеральною конституцією, і тому їх треба зліквідувати як протизаконні.

Південні стейти тоді заявили, що рішення Найвищого Суду ЗДА не є згідне з конституціями окремих стейтів, і тому вони будуть поборювати те рішення, не допускаючи всіми законними способами до об'єднання шкіл. Останні події виявили, що в деяких місцевостях біле населення користується незаконними засобами боротьби, недопускаючи до шкільних будинків негритянських дітей та висаджуючи в повітря шкільні будинки.

Губернатор Аркензо Фобус законним, на його думку, способом не допустив до об'єднання школи в своїй столиці, наказавши воякам крайової ґвардії не допускати кольорових учнів до шкільного будинку, мовляв, інакше це могло б спричинити заворушення. Таким чином виник конфлікт між стейтовою і федеральною владами, якого не розв'язала конференція Фобуса з Айзенгавером в Нюпорті.

Демократичні члени дорадчої ради вже виявили своє невдоволення з цієї конференції, твердячи, що Президент занадто м'яко поставився до проблеми. Як будуть розвиватися події в найближчому часі — невідомо. Але коли подивитися на те, як стоїть справа спільних шкіл в інших стейтах на Півдні, то не можна мати надто рожевих надій.

Досі зовсім не почали здійснювати шкільної інтеґрації такі стейти: Вірджінія, Південна Каролайна, Джорджія, Алабама, Міссіссіпі, Луїзіяна і Флорида. В південних стейтах, які межують з північними, вже об'єднано школи в більшості шкільних округ. Сюди належать: Оклагома, Міссурі, Кентаки, Західня Вірджінія і Мериленд. В стейті Делеваре об'єднано меншість шкільних округ. Те саме в стейтах: Тексас, Аркензо, Теннессі і Північна Каролайна.

Щоб зрозуміти, яка це важлива проблема, вистачить запізнатися з статистикою білих і кольорових дітей в окремих стейтах. Стейти без шкільної інтеґрації: Вірджінія — всіх учнів 751.013, з того чорних 184.417; Південна Каролайна — 563.244 (негрів — 243.574); Флорида — 760.177 (165.957); Алабама — 745.100 (273.200); Луїзіяна — 600.000 (225.000); Міссіссіпі — 541.938 (268.216); Джорджія — 942.000 (297.692).

Стейти з частинною інтеґрацією: Теннесі — 754.945 (128.164); Аркензо — 418.700 (102.000); Тексас — 1,814.100 (248.532); Північна Каролайна — 1,025.463 (301.161).

Стейти в загальному зінтеґровані: Дистрикт Колумбія — 108.481 (73.723); Мериленд — 507.137 (109.720); Делеваре — 65.315 (11.411); Кентаки — 590.129 (38.358); Міссурі — 744.500 (67.000); Оклагома — 527.195 (37.367) і Західня Вірджінія — 457.807 (23.806).

Як бачимо, об'єднання шкіл найлегше пішло в тих стейтах (крім Дистрикту Колумбія), де було незначне число кольорових учнів. В інших стейтах воно натрапляє на поважні труднощі, бо число кольорових дітей там досить велике, а в сімох південно-східніх стейтах ще навіть не почали здійснювати зарядження Найвищого Суду.

Справа шкільної інтеґрації відновила конфлікт між федеральною конституцією і конституціями окремих стейтів, який є такий старий, як і сама конституція ЗДА, ухвалена на Конституційній Конвенції в 1787 році. Згідно з тією конституцією федеральна влада З'єдинених Держав Америки мала виконувати тільки такі функції, які виразно згадано в федеральній конституції: 1. реґулювати міжстейтову торгівлю, 2. вести закордонну політику і 3. забезпечувати країні спільну валюту.

Всі інші функції залишилися при стейтових урядах. Отже, стейтова влада має реґулювати відносини між людиною і громадянством: ухвалювати закони про власність, подружжя й розводи та карати за більшість злочинів. Стейтова влада дбає про здоров'я своїх громадян, про їхню безпеку та старається, щоб були виконувані моральні закони в співжитті громадян.

Десята поправка до конституції, зокрема, підкреслює, щоб при стейтах затримано ту владу, яка, згідно з конституцією, не є передана федеральній владі. І так, впродовж цілої історії ЗДА йшла боротьба між стейтовими властями та федеральною владою за те, хто має вирішувати деякі справи. Давніше ця боротьба відбувалася в ділянці економіки, а тепер вона загострилася в ділянці особистих вольностей громадян.

Конфлікт федеральної і стейтової конституцій в стейті Аркензо засновується на 14-ій поправці до конституції. Федеральний уряд не заперечує стейтові його влади на випадок наглої потреби, але домагається, щоб в цих випадках стейтова влада діяла згідно з федеральною конституцією. Губернатор Фобус твердить, що він, згідно з конституцією свого стейту, мав право поставити вояків крайової ґвардії коло школи в Литтел Року, щоб не допустити до заворушень в своєму стейті. Федеральний уряд вважає, що губернатор мусить респектувати накази Найвищого Суду ЗДА та зарядження федерального суду. Найближчі дні покажуть, чи конференція губернатора Фобуса з Президентом спричинилася до розв'язання конфлікту в Литтел Року. В кожному разі, ця конференція не розв'язала конфліктів, які можуть виникати між стейтовими і федеральною властями.

Юрій Студинський

СЛУХАЮЧИ КОНРАДА АДЕНАУЕРА

Мюнхен. — У недільних виборах в Німеччині здобув велику перемогу канцлер д-р Конрад Аденауер і його Християнсько - Демократична Унія. Це не була „припадкова" перемога, а один з останніх виступів канцлера Аденауера перед виборами може послужити на це доказом.

Точно за чотири дні перед рішенням німецьких виборців Конрад Аденауер прибув до Мюнхену.

Вже за кілька годин перед початком виборчого зібрання велетенська конґресова заля була виповнена вщерть. Більше, ніж п'ять тисяч людей очікувало канцлера Аденауера, а тисячі людей стояли біля Дойтшес Музеум та по довколишніх вулицях, щоб вітати президента Християнської партії. Точно о 20-ій год. зривається грім оплесків та окликів „Гох!" і та сальва захоплення переходить в залю, де всі встають, коли Аденауер входить на віче. Його крок певний, хоча видно, що він уже старша людина. Безперервно протягом десятьох хвилин вітає його народ, а він з піднесеною рукою здоровить своїх прихильників. Це вже вдруге цього самого дня канцлер Аденауер відбуває виборче віче. Оркестра грає німецький гимн у хвилині, коли Аденауер стає перед мікрофоном.

Певним і молодечим голосом вітає Аденауер німецьких громадян, і перші свої слова звертає до присутніх на залі німецьких соціялістів. Він просить їх, щоб вони „цвішенруфами" перебивали йому промову, бо він завжди радіє, коли бачить реакцію залі.

На початку своєї промови, яка триватиме $2\frac{1}{2}$ години, німецький канцлер пояснює, чому він вважає себе християнським політиком. Моя партія, — каже він, — називає себе християнською, але ми тим самим не заперечуємо, що й в інших партіях є добрі християни. Проте, наша основна теза і наш світогляд є християнський, а з цього беруться преважливі для політики консеквенції. Християнська партія кладе в основу свого світогляду свободу людини. Так, напр., в Християнській партії нікого не зобов'язується голосувати за уряд. Під час 162 важливих і рішальних голосувань у німецькому парляменті Християнська партія (ЦДУ/ЦСУ) голосувала одноголосно тільки 50 разів. Соціял-демократи голосували під наказом партії завжди одноголосно проти уряду. І тому вони не мають права говорити, що ми хочемо ввести в Німеччині диктатуру. Свобода голосування для політиків випливає з принципу свободи людини. „Я почуваю себе, як державний муж, відповідальний за всі мої діла перед Богом, тому я вважаю себе християнським політиком.

Господарська політика уряду

Я вже дев'ять років кермую Німеччиною. І коли моя партія ввела так зв. „суспільно-ринкову політику" (соціяль-марквіртшафт), то соціял-демократичні та „допоміжні пророки" з німецьких синдикатів, які підпирають соціял-демократичну партію, голосили, що господарська політика уряду доведе Німеччину на край прірви". Аденауер наводить цілий ряд імен німецьких професорів національної економії, членів соціял-демократичної партії які запевняли, що ця політика породить щонайменше 5 мільйонів безробітних і що німецький нарід попаде в нужду. „Гляньте на себе та на своїх сусідів, які ви бідні і який у вас пустий шлунок, коли ви сидите на моїй промові". Слова Аденауера перебивають щораз гучніші оплески або рясний сміх, бо старий політик — злобна людина і залюбки кладе своїх противників на лопатки.

Німецька валюта рівновартна щодо своєї стабільности із американським доляром, а в Европі її стабільність можна порівняти тільки з стабільністю швайцарського франка. Канцлер віддає поклін міністрові фінансів Шеферові, баварцеві з походження, якого вважає він за найнесимпатичнішу людину на світі, бо вона скупа і не дозволила, щоб соціял-демократи розбазарили гроші.

„Коли ми обняли владу, то Німеччина лежала в румовищах, а сьогодні вона — квітучий край з високим господарським добробутом.

Німецька закордонна політика

Коли я, наприклад, помиляюся у внутрішній політиці, то мені це дуже легко направити. Помилки в законах можна легко справити, але, коли я помиляюся ведучи закордонну політику, то це вже не легка справа. Я з насолодою стверджую, що мої противники соціял-демократи взагалі не мають поняття, що то є закордонна політика. Коли я 1949 року підписав умову з альянтами в Петерсберґу, то мене назвав покійний д-р Шумахер, що був тоді президентом соціял-демократів, „канцлером альянтів". Соціял-демократи ні одного разу не схвалили закордонної політики уряду, яка заснована на співпраці з вільним світом. Німецька соціял-демократична партія стояла й стоїть на становищі — не йти ні із Сходом, ні із Заходом. А це є політичний нонсенс. Є дві потуги на світі: ЗДА і СССР. Біля ЗДА стоять вільні народи, довкола

(Закінчення на стор. 4-ій)

ТІТО І ҐОМУЛКА

Югославський президент, маршал Йосиф Тіто і перший секретар польської комуністичної партії Владислав Ґомулка, стали в очах світу, внаслідок своєї довшої чи коротшої опозиції до Москви, символами антимосковського спротиву і водночас із цим репрезентантами відосередніх сил в комуністичному світі. Тому зустріч і наради обидвох „опозиціонерів", що відбулися протягом останнього тижня і закінчилися в понеділок 16 вересня ц. р., викликали велике зацікавлення в усьому вільному світі.

Розрив між Тітом і Комінформом, бльоком комуністичних держав, очолюваним Москвою, започаткований в 1948 році, тривав повних сім років і інколи доводив взаємовідносини між Москвою та її сателітами з одного боку, а Югославією, з другого, до стану глибокого напруження а то й воєнної загрози. Не закінчилися взаємні непорозуміння і після несподіваної спроби замирення, заініційованої Москвою в червні 1955 року, коли то у відвідини до Тіта прибули з Москви і Хрущов, і Булґанін, і заступники міністра закордонних справ СССР А. Громико, і усунений тепер за „антипартійну діяльність" Димітрій Шепілов, тодішній головний редактор „Правди". Опонентом Москви, так само, як Тіта, треба трактувати й Владислава Ґомулку, в'язненого з наказу Москви на протязі кількох років. Того, до речі, Ґомулку, що, звільнений напередодні жовтневих подій у Польщі, минулого року вернувся до влади і став знову першим секретарем об'єднаної робітничої (комуністичної) партії Польщі. Опозиція Ґомулки супроти Москви, хоч і злагіднена останнім часом з огляду на крайнє некорисну для Польщі геополітичну позицію (вона стиснена між Совєтським Союзом, сателітною Східньою Німеччиною та Чехословаччиною), триває й далі, не зважаючи на гнучку та опортуністичну назверх політику Ґомулки у взаєминах із Москвою.

Обидві країни — і Югославія і Польща — мають сьогодні не тільки в очах західнього світу, але навіть і в опінії деяких сателітних держав „славу" непевних — з огляду на московський „інтернаціональний солідаризм" — партнерів, і сателітна преса дуже часто лає Ґомулку наслідувачем Тіта, тітоїстом, „націонал-комуністом" і т. д. Факт відбування нарад між Тітом і Ґомулкою прийняла і совєтська і сателітна преса стримано, без будь-яких коментарів, інколи з явним острахом, „що з цього вийде", не зважаючи на те, що і компартія СС і совєтський уряд мусіли бути заздалегідь поінформовані про пляновану поїздку Ґомулки до Тіта.

Зустріч між Тітом і Ґомулкою відбулася — що треба підкреслити — в дуже теплій атмосфері, включно з обіймами й поцілунками, набагато теплішій і щирішій, як була червнева зустріч 1955 року між Тітом і Хрущовим та Булґаніним. Уже саме це має деяку вимову і підкреслює політичну вагу розмов між Тітом і Ґомулкою.

Усіх тем нарад і порушених проблем та справ, звичайно, до відома не подано. Проголошений комунікат дуже загальниковий і обмежується підтвердженням дружніх взаємин і одностайности поглядів між провідниками югославської і польської компартій.

Те, що в пресових повідомленнях про хід нарад і в комунікаті про їх вислід югославська преса підкреслювала з надмірним інколи притиском, що обидва розмовці виявили повну, інколи просто дивовижну однозгідність у поглядах на важливі першорядні справи, такі, як, наприклад, справа об'єднання Німеччини, підтримка для Кадара й осудження „встрявання" ОН у „внутрішні справи" Мадярщини, вимога безумовної заборони спроб з водневими бомбами, — все це дає підставу думати, що обидвом співрозмовцям саме й залежало в сучасній ситуації на тому, щоб викликати не так може в опінії стороннього західнього світу, як в опінії Москви, враження їхнього „небажання" виламлюватися з комуністичного бльоку. Це враження намагалися і Тіто і Ґомулка підкріпити своїми тостами та заявами про „провідну ролю" Совєтського Союзу в таборі „побудови соціялізму", про те, що він — „перша із соціялістичних країн" і т. д., як і своїм запереченням закидів, що вони обидва є . . . націонал-комуністами.

Усі ці тости, заяви й заперечення вказували б на те, що темою розмов між Тітом і Ґомулкою були куди суттєвіші справи, як підтримка вимог совєтської зовнішньої політики, чи й підтримка Тіта в стабілізації західніх польсько-німецьких кордонів. Дружність зустрічі і деякі нотки в заявах обидвох політиків, що, мовляв, до соціялізму можна йти різними дорогами і що будувати його можна не тільки в комуністичних, але й в капіталістичних країнах, свідчило б, що обидва, і Тіто і Ґомулка, договорилися про створення спільного фронту для здійснювання цього „окремішнього" будування соціялізму. Щоб могти проводити її, вони вжили всіх „запобіжних заходів", щоб розвіяти недовір'я чи побоювання Москви. Тіто відбув навіть в перших днях серпня, як це виявив він саме тепер, секретну зустріч із Хрущовим в Букарешті (Румунія), під час якої мав одержати від Хрущова ще раз ґарантію . . . „невстрявання" Москви в югославські внутрішні справи, і навіть згоду Хрущова на неконечність наслідування Совєтського Союзу в змаганнях окремих країн до „побудови соціялізму".

Ревеляції Тіта про вислідн його червневих розмов із Хрущовим, якщо вони відповідають справді таким совєтським інтенціям, доказували б це, що під сучасну пору Москва примушена йти на далекосяжні поступки у своїх основних ідеологічних та тактичних принципах і визнавати те, на що вона ніяк не хотіла погодитися після першої зустрічі Тіта з Хрущовим. З другого боку, якщо б Тітові справді повелося приєднати Ґомулку для здійснювання своєї концепції „окремішної дороги до соціялізму", то це свідчило б про черговий вилім у захитаній минулорічними подіями в Польщі і на Мадярщині комуністичній тюрмі народів. Дуже характеристичною подробицею для насвітлення секретної конференції Тіта із Хрущовим може бути ще й те, що Хрущов відбув її аж після ліквідації „антипартійної групи", до якої входили Молотов, запеклий супротивник Тіта й ініціятор розриву Совєтського Союзу з Югославією, і Димітрій Шепілов, співучасник і свідок совєтських розмов із Тітом у червні 1955 року. Після ліквідації своїх опонентів у ЦК компартії, Хрущов почув себе багато вільнішим в заявах і обіцянках щодо вищезгаданих ґарантій Тітові.

О. Чернова-Животко

ШУКАННЯ БОГА

(2)

Передумуючи всі ці речі із всією вправністю свого виробленого інтелекту, герой, між іншим, кладе під мікроскоп сучасну американську людину, пересічний тип обивателя, що його у всіх літературах час від часу секціонують із „благородною" метою підтягнути вище. Ось цей обиватель за Ґріффіном: Ми мусимо мати унцію побожности. Наша опінія мусить пристосуватися до способу думання католиків, жидів, негрів, ми прагнемо думати, що негри були щасливіші, поки їм не втовкмачували в голову ідей про якісь права, мусимо бути приємно збалянсовані у своїх поглядах, а хто з нас відповідно багатий, повинен побувати в Европі, мати славних знайомих у мистецькому світі, вважати кожного президента за сучого сина чи за Божого посланця, казати, що молода ґенерація є пекельна, а ми були виховані інакше, думати, що кожна дівчина готова віддатися нам. Ми демократи, любимо всіх, вважаємо себе незамінними, наш успіх міряємо грішми, щедрістю і числом дітей, яких ми наплодили, потураючи своїм пристрастям.

Отже портрет, за який можна б позивати, але американці геройчно переносять такі теоретичні екзекуції і „карають" авторів тим, що поспішно розкуповують такі книжки. Не оощаджуючи і своїх, автор ніби вільний не ощаджувати чужих — дістається і французам, які живуть у сфері монастиря. Правда, автор зазначує, що всі особи і місця вигадані, але думається, що від того французьким паням, яким „пощастило", ввійти у контакт із героєм повісти не легше . . .

Книжка писана від першої особи і тому звучить особливо правдиво. Йдучи слідами сюрреалістів, автор не лишає нічого недоговореного. Думання особи проходить перед читачем цілком відкрито, всі переживання еротичного порядку виявлені у сильних, просто шалених образах. Сила плоті є страшна і для того, щоб із нею боротись, треба виробити відповідну силу духа. Осяяний свідомістю неправости свого приземного життя герой ставить свою волю на прю із тваринністю і його ціла істота стає справді ареною несамовитого побоєвища між добром і злом. Треба пройти глибину упадків, мерзість бруду для того, щоб піднестись і пізнати красу чистоти. Шукання проходять із великою мукою і напругою. Затиснуті у глибінь добрі сили духа, які певно і були причиною зацікавлення музиколога середньовічною церковною музикою, у монастирі визволяються, здіймаються на поверхню. Він зводить порахунки із минулим, із всім тим, що впливало на нього, перечислює модерні мистецькі рухи і вони приводять його до висновку: Зведи їх до головної суті і відповідь буде завжди одна — шукання інтелектуала мають дві можливості — рівень щоденщини, або ласку містичного відречення від свого ЕГО, знаходження задоволення у відмові від задоволення. Справжнє шукання інтелектуала мусить скінчитись в поросі або у містицизмі, коли йти до самого кінця.

У боротьбі герой повісти перемагає і його шукання кінчаються позитивно. Він зазнає і переживає звитяжне почуття перемоги над гріховністю, вертається у холодну чистоту монастирської келії на велике свято Воскресення і доходить радости молитовного екстазу під звуки улюбленої середньовічної музики.

Це добрі наміри і позитивні висновки. А все ж секційна метода праці, потворне перебільшення неґативних сторін людської натури, відтворювання інтимних переживань із якоюсь садистичною насолодою порушує пропорційність на шкоду конструктивним ідеям. Особа героя являється дещо ненормальною, хворобливо перечуленою, крім того напади малярії винищують його організм. Його тіло велике і сильне, а боротьба із фізичною хворобою так само, як із пристрастями, має ґіґантські маштаби. Він іде на спокуси, від яких нормальний хлопець просто утікав би, але авторові, мабуть, усе це потрібне для підкреслення тріюмфу перемоги. Шукання скінчилось позитивно, скаламучена душа пристала до берегів — віднайшла Бога.

Такі повороти у психіці молодих людей, які пережили війну, траплялися досить часто. У журналах і книжках багато разів заторкувано цю тему, обговорювано випадки, коли молоді люди, повернувшись з війни, не захотіли входити в щоденне звичайне життя і відходили, за стіни монастирів, приймаючи не раз найтяжчі устави таких чернечих чинів, як Трапістя. Свого героя Ґріффін доводить, так би мовити, до брам, готовим переступити поріг.

На кінець кілька слів про самого автора, який безумовно багато передав свому героєві від свого власного світовідчування і вдачі. Доля його трагічна. Під час останньої війни Ґріффін був сержантом у летунстві на Пацифіку. У 1944 році потрясення від вибуху бомби спричинило якусь шкоду його очам і він поступово почав втрачати зір, аж до повної сліпоти. Це мусіло вплинути на цілу психіку і так дуже відмінної від інших людей. Справа в тому, що Ґріффін не осліп від якогось фізичного ушкодження, а від психічного шоку. Пітьма у молодім житті панувала десять років і здавалось буде тривати до кінця. Але сталось надзвичайне: оце зовсім недавно, йдучи на фарму свого батька у Мансфілді, Тексас, Ґріффін раптом почав прозрівати. Жадного морального чи фізичного потрясення не було. Зір вернувся йому і ніхто фактично не може пояснити причини й осліплення і прозріння. Була думка, що сліпоту спричинили згустки крови, але із прозрінням це відпадає, бо такі згустки за роки сліпоти пошкодили б очні нерви, а цього не сталось. Отже лікарі кажуть, що причини сліпоти були гістеричного порядку. Але воно і так мало пояснює.

З приводу прозріння у журналах появилось фото Ґріффіна із його дружиною. Воно ще із часів сліпоти. Він сидить із книжкою для сліпих і читає пучками пальців. Вираз обличчя типовий для сліпих не від природи, глибоко трагічний. Які скомпліковані переживання прийшли до такої людини із прозрінням, трудно собі уявити. Побачити уперше свою дружину і двоє дітей і весь світ у образах, коли роками все вже відчував він тільки дотиком і звуком.

Як буде із письменством Ґріффіна після цього перелому — питання, яке безумовно цікавить всіх, хто читав його книжку.

Кінець.

Ярослав Падох

ЛЕМКО З ПОЛОННОЇ

Так називали покійного Андрія Клима його приятелі та знайомі і називали не без достатньої причини. В Полонній, відомому селі, славної далеко поза Лемківщину, Сяніцької землі, народився він 1879 року і хоч скоро, бо вже 17-річним юнаком, вимандрував з нього за море, залишившись у рідному Полонному усе життя пам'яттю своєю і своїм серцем. Хоч прожив повних шістдесят й один рік на американській землі, хоч вріс у неї глибоко, то завжди побіч вдячности до нової гостинної землі, зберігав таке гаряче прив'язання до своєї убогої, рідкими вівсами покритої Лемківщини і до свого Полонного, що назва Лемка з Полонного належалася йому не тільки з походження, але й теж за поривами його душі.

З Андрієм Климом, чи радше з його ім'ям і доброю його пам'яттю я стрінувся недавно, щойно після його смерти, яка наступила 30 травня ц. р. Переглядаючи його союзові, забезпеченеві акти, бо Покійний був впродовж більше ніж 50 років членом Українського Народного Союзу, я вивчив історію його життя, а доповнив її секретар його 254 Відділу УНСоюзу в Ню Брітен, Конн., п. Василь Романишин. Хоч народжений вже у цім краю і на половину молодший від нього, п. Романишин згадує про Андрія Клима з правдивим смутком і з правдивим признанням для його небуденних прикмет, а особливо для його твердої справді лемківської любови до далекої Лемківщини, якої він, Романишин, ніколи й не бачив. „Був він дуже гарною людиною, закінчує свою характеристику Покійного його секретар. Був відданий своїй громаді, був дуже прив'язаний до свого союзового відділу і ніколи не пропустив ні одного засідання чи зборів".

Тверде життя мав бл. п. Андрій Клим. Голод вигнав його замолоду з рідного села і країни, надміру важка й непривична праця гірника в копальнях Пенсилвенії, получена з частою поневіркою його особистої і національної гідности, були його долею у перших десятиліттях перебування у ЗДА. Згодом умови життя і праці покращали. Вийшов Андрій Клим, уроженець вільної верховини, з копальняної, підземної теміні на сонце і став працювати в копальні, але вже „на верху", як це вимовно і з видимим вдовіллям зазначено на другій з черги, пізнішій союзовій аплікації Клима. А дедалі став фабричним пожежником і тоді віддихнув ще вільніше.

Ставувши міцніше на ногах, він одружився, очевидно з такою, як він, уродженицею Лемківщини. Мабуть не міг знайти дівчини з його Полонної, тому взяв собі за дружину дівчину з недалеких Осачан, тієї ж сяніцької землі. У ранніх союзових документах, які зберегли частинну історію Андрія Клима, його дружина, по давньому лемківському звичаю, називається Оринка. В новіших актах навіть відома лемківська твердість і консерватизм не устоялися перед напором літературної мови та загального назовництва й Оринка (бодай на папері) перемінилася в одну з незліченних Ірин. З твердого, справді лемківського „коліна" походить також дружина Андрія Клима. Помер він 78-річним, вона ж, приблизно в тому самому віці, пережила його і тепер сама вже десь на дні серця свого леліє золоті сни про свої рідні Осачани і про Полонне свого чоловіка, з яким вірно і мирно прожила, далеко від Осачан і Полонного, повних 53 роки.

Закінчивши 65 років життя бл. п. Андрій Клим покинув працю і заступив її домашніми зайняттями, дбайливістю про свої чотири доні, сина і вісім внуків та участю у суспільнім житті й праці. У пізній, погідній старості ждала на нього ще одна важка, може найважча, життєва проба. Після довгої і відданої служби в часі останньої війни, здобувши підстаршинський ступінь, як стрілець на важкому бойовому літаку, після рівно 99 фронтових „місій" й удекорований багатьома відзначеннями, його одинокий син, не видержав всіх, уже закінчених, воєнних потрясень і вернувшись до дому батька на відпустку, заломився нервово і відійшов ненадійно у вічне життя.

У 1904 році одружився Покійний Клим і, дожидаючи першої першої дитини в лютім наступного року забезпечився в Українськім, чи радше Руськім, як він тоді називався, Народнім Союзі. Згодом він викупив ще другу забезпеченеву полісу. Вже в тому ранньому часі, перед 52 роками, коли ідея й організація життєвого забезпечення були не тільки в Америці, але й у цілому світі щойно на порозі свого неймовірног розвитку, цей невчений, молодий лемко з Полонної зрозумів, що без забезпечення можна ще сяк так жити, бувши самітним, але одружившися і дожидаючи дітей, не вільно ні одного дня рискувати долею тих, яких людина добровільно взяла під свою опіку і на свою відповідальність. Доля була ласкава для його дітей. Батько дожив до пізнього віку й працею своїх трудящих рук виховав їх ще й допоміг їу виованні їхніх дітей і своїх внудів і вони не потрібували користати з забезпеченевих поліс батька. Але, як же інакше могло статися й до того в той ранній час, коли не було пеніціліни, а батькова праця була така небезпечна, що багато забезпеченевих установ взагалі не принимали на забезпечення „майнерів". І подумати, що Покійний був людиною невченою, бо і він і його дружина були неграмотними. Скільки практичного розуму і скільки справжньої любови своїх рідних могли б навчитися ще сьогодні тисячі тих, які, рискуючи долею своїх дітей і дружин, не забезпечуються або невідповідно забезпечуються перед найбільшим риском, що його знає світ: риском передчасної смерти.

Накреслюючи портрет Андрія Клима, згаданий п. Василь Романишин пише, що він був свідомом громадянином, активним у церковних і союзових справах й додає: „Був він неписьменний, то ж що він міг більше доконати". Дійсно, що він, неграмотний і майже вісімдесятилітний, міг „більше" зробити для своєї родини і громади. Скільки є серед наших земляків грамотних і молодих людей, які навіть у приближенні не зробили того, що він. Чи вже цього не досить, щоб відзначити бодай після смерти, цього прикладного громадянина? Щоб добра слава про нього довго жола серед його земляків та щоб вона свідчила про те, що часом дбайливий, неграматний може багато дечого навчити недбайливого хочби і як грамотного.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шикаго, Ілл.

УЧАСТЬ УКРАЇНЦІВ В ДНЮ АМЕРИКАНЦЯ

Шикаго. — В неділю дня 15-го вересня ц. р., у рямцях маніфестацій, влаштованих з приводу Дня Американця, організована українсько-американська громада в Шикаго взяла участь в окремому маніфестаційному поході у північно-західній околиці м. Шикаго, що його спонзорувала Ліга Американців Українського Походження під проводом свого голови І. Дужанського. Участь у цьому поході вулицями міста, що його оцінює місцева американська преса на понад 5,000 осіб, взяли масово вірні українських парохій обидвох обрядів, зокрема церкви св. о. Миколая, катедрального собору св. Володимира і св. Софії, в тому члени всіх прицерковних організацій під проводом своїх парохів, далі члени СУМА, що виступив із духовою оркестрою під проводом кап. І. Барабаша та пластуни і пластові новаки в одностроях. Окрему велику групу творили діти школи парохії св. о. Миколая та недільних шкіл українських православних парафій, всі в гарних народних одягах. Відділи Українського Народного Союзу виступали під проводом радного УНСоюзу Тараса Шпікули. На чолі походу йшли станиці американських ветеранів заморських воєн й відділи Американського Леґіону, між ними станиці ім. Косовича-Іваськова та Іванчука-Цетнівського, їхні допоміжні жіночі відділи та відділи скавтів під проводом команданта 2-го дистрикту Едварда Дамца. Головним маршалом походу був Петро Шиян. Спонзорами двох оркестр, що виступали в поході, були щадниця „Тризуб" і „Шикаго-реалті". Маніфестації приглядалося понад 20,000 осіб.

Нюарк, Н. Дж.

Український Республіканський Комітет стейту Ню Джерзі при праці.

Український Республіканський Комітет стейту Ню Джерзі, який був часто ініціятором та провідним чинником відомих величавих Українських Маніфестацій в Нюарку, Н. Дж., влаштованих в порозумінні та узгідненні з напрямними визвольно-політичної діяльности УККА, для відзначення своєї 10-річної праці влаштовує Бенкет, в суботу, 19 жовтня ц. р. в год. 7 ввечорі в готелі Карлтон в Нюарку.

Найголовнішою ціллю наміченого відзначення десятиліття згаданого Комітету — це закріплення нашої приязни з американськими діячами, що вже станули в обороні наших визвольних змагань, та приєднання нових приятелів для української справи.

В програмі Бенкету будуть: промови та привіти американських сенаторів, конґресменів з різних повітів, представників Національної Республіканської партії з Вашингтону та представників Гол. Управи УККА. Крім цього буде також мистецька програма: сольоспіви і мистецький виступ балету.

Відповідний письменний заклик та запрошення в цій справі вислано до наших організацій і поодиноких осіб у стейті Ню Джерзі та американських сенаторів і конґресменів за підписами членів Ділового Комітету для Влаштування Бенкету та членів Почесного Комітету Прихильників Бенкету. На це письменне запрошення відповіли вже і зголосили свою участь у згаданім Бенкеті як гості Високодостойні Панове: проф. д-р Л. Добрянський і адвокат М. Пізнак, конґресмен П. Г. Б. Фрілінґгавзен, конґресмен Ф. П. Осмерс, конґресмен Р. В. Кісн, конґресмен В. Ю. Діллей і сенатор Г. А. Смит.

На листи, вислані до різних українських організацій, як інформує Діловий Комітет, вже деякі з цих організацій відповіли та зголосили свою участь в бенкеті. Тому, що число учасників бенкету обмежене, проситься заздалегідь зголошувати свою участь у цій небуденній імпрезі.

О. У.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

До „Портретів Шевченка в творчості Архипенка"

Хочу зробити замітку до статті „Портрети Шевченка в творчості Архипенка", яка появилася в „Свободі" з 31-го серпня ц. р. Антін Малюца оцінює чотири відмінні бюсти Шевченка, модельовані А. Архипенком.

Про перший з тих творів (Шевченко з бородою, з жмутком рукописів в одній руці, і з вказівним пальцем напростованої правої руки) — стаття твердить: „Поміж існуючими портретами Шевченка це, без сумніву, найсильніший виразом та найоригінальніший підходом".

Тому, що в статті не подано, де, коли і як цей твір постав, і де він тепер находиться, надіюся, що слідуючі дати доповнять це зацікавленим читачам.

Згаданий бюст, замовлений Українським Національним Хором Думка з Дітройту, надхнений в його створенні доктором Л. Мишугою, був посвячений 12-го травня 1935 року в загі Дітройтського Музею Мистецтв, як музейний дарунок від Дітройтського Комітету для побудови пам'ятника Тарасові Шевченкові.

Кілька років дітройтська громада, а зокрема Хор Думка, робили заходи поставити відповідний пам'ятник Тарасові Шевченкові в славнім парку Бел айл, який лежить серед ріки між Америкою й Канадою. До збірок фонду на ту ціль були різні заходи, включаючи й концерт Саломеї Крушельницької в квітні 1928 року. Було кілька проєктів щодо самого пам'ятника. З нагоди світової виставки в Шикаго, 1933 року, члени Дітройтського комітету познайомилися з Олександром Архипенком і його творами. Особливо захоплений був ним покійний Іван Королишин, відомий мистецький знавець.

Умову між скульптуром і виконним комітетом від хору Думка підписано 19-го січня 1935 р. В ній написано: „Олександер Архипенко погодився вимоделювати відповідний бюст Тараса Шевченка на те, щоб його подарувати Дітройтському Мистецькому Інститутові". Одна з точок умови твердить, що скульптор погоджується виконати бюст у камені або в бронзі і доручити його не пізніше, як 30 квітня 1935.

Доручений бюст був виконаний з терра котта. Святочну промову в заповненій залі виголосив покійний редактор „Свободи", д-р Л. Мишуга. Розказував д-р Мишуга, що не раз розмовляв з Архипенком про зомовлений бюст. Замість популярної постаті Шевченка в кучмі і кожусі, по нарису Красицького, динамічна концепція д-ра Л. Мишуги, вдоволила скульптора щодо вимог умови виконати „відповідний бюст". Пригадую пояснення Мишуги, що „новий зір" Шевченка повинен був висловлювати, між іншим, такі рядки з поеми „Кавказ":

Борітеся — поборете!
Вам Бог помагає;
За вас сила, за вас воля,
І правда святая!

Слід згадати, що другий бюст Шевченка, згаданий в статті, постав заходом Злучених Українських Організацій в Клівленді, Огайо, як один з серії статуй в Українськім Культурнім Городі Клівленду. Посвячення відбулося літом 1940. Проф. К. А. Меннінґ виголосив святочну промову, а хор Думка з Дітройту відспівав концертову програму.

Іван Панчук

ЗА ВЛАСНІ ДУХОВІ ОРКЕСТРИ

Почався шкільний рік. І знову наші діти підуть у школу. Будуть навчатися тих предметів, що в Старім Краю вчились їхні батьки, і нових, про які батькам і не снилось: англійська мова, електроніка, наука про розбиття атомів... Вони йдуть з духом часу, входять в нове середовище. Чому ж не дати нашій молоді також можливости, коли йде мова про музичну освіту опанувати інструменти, які в Америці є такими популярними: клярнет, трубка (корнет), тромбон, саксофон і т. п.? Вони не тільки є основними у легкій, популярній музиці, але без них симфонічна чи маршова оркестра неможлива. Ми, українці, маємо великий сантимент до скрипки і фортепіяна. І хоч, без сумніву, ці інструменти домінують над іншими, обмежуватися тільки ними — це значить витворити у нас таку ситуацію, в якій ми не будемо спроможні зав'язати чи розбудувати симфонічні або маршові оркестри.

У Галичині скрипка була одним із найбільш доступних інструментів для людей, що мусіли числитися з грошем. В Америці, завдяки великій популярності духових інструментів, ціна їхня доволі низька. За справді малу ціну можна набути ці інструменти на сплати.

Чи не пора тепер дати нашим дітям нагоду опанувати і ці інструменти?

У дуже швидкому часі наша молодь (СУМА, Пласт) зможе похвалитися власними оркестрами, бо навчитися грати на цих інструментах куди легше як на скрипці або фортепіяні.

Тому користаймо з нагоди і записуймо наші діти до наших музичних осередків вчитися грати також і на цих інструментах.

Ідімо з духом часу!

Роман Бородієвич

Книжка й часопис — найнеобхідніші в домі культурної людини.

Короткі Вістки

● 22-річного поліціянта Стюарта Діна, що служив в англійському королівському палаці, прогнали зі служби за те, що почав запускати бороду. Він звернувся до вищих інстанцій, і міністер внутрішніх справ („секретар дому") Р. А. Батлер наказав знову прийняти його на службу, однак за бороду зробив йому догану і звелів щодня голитися.

● Під час катастрофи літака коло Ню Бедфорду, Масс., згинуло 10 осіб, а 14 поранені. На місці катастрофи відбувалися жахливі сцени. Причина нещастя не виявлена.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У ЗДА

повідомляє, що під час наукового засідання Природничого Відділу УВАН відбудеться доповідь проф. Олександра З. Архімовича на тему „Освоєння цілинних земель". Засідання відбудеться в п'ятницю 20-го вересня 1957 р., о 7 год. 30 хв. веч. в приміщенні УВАН-у при 2 Іст 79 вул., Н. И. 21, Н. И. Вхід вільний.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 18-ти мільйонового майна организації!

Батіста заявив, що не буде старатися про перевибір

Гавана, Кубинська Республіка. — Президент Фульхенсіо Батіста заявив в пресовому рекорді для стації НБК, що не буде старатися про перевибір в виборах, які мають відбутися 1-го червня 1958 року. Одночасно уряд президента Батісти продовжив на дальші 45 днів припинення конституційних прав, яке мало скінчитися 14-го вересня. Згідно з цим декретом і надалі існує цензура преси, радіових і телевізійних авдицій та повідомлень закордонних кореспондентів. Батіста признався до того, що частина фльоти недавно була збунтувалася, будучи під впливом колишнього президента, який тепер перебуває на еміграції в ЗДА, — Карльоса Прія Сокарраса і Фіделя Кастра. Батіста став президентом при допомозі військового перевороту п'ять років тому. Він керує Кубинською Республікою з перервами впродовж 16-ох років, починаючи з 1933-го року. Президент Батіста заявив, що його уряд є демократичний, а комуністи використовують його політичних противників на те, щоб сіяти в країні неспокій. Припинення конституції на Кубі існує від 2-го грудня 1956, коли Фідель Кастро причалив до провінції Орієнте з своїми повстанцями. Воно було пізніше відновлюване, тільки від 16 квітня до 1-го серпня населення користувалося повними громадянськими правами. — Поліція в 200.000-му місті Камаґей заарештувала 45 осіб, запідозрених в підривній протиурядовій акції. Провінція цієї самої назви сусідує з провінцією Орієнте в якій оперує провідник повстанців — Фідель Кастро.

Тунісія просить зброї в ЗДА

Туніс. — Уряд молодої туніської держави старається дістати зброю від ЗДА, звертаючи увагу на смішний стан т. зв. збройної сили Тунісії. Ціла туніська армія і поліція разом нараховують 6.000 чоловік, які мають — 3.000 крісів не найновішого типу і 15.000 набоїв. Туніський секретар (міністер) для закордонних справ, водночас відповідальний за оборонний стан країни Багі Ляджам, заявив, що Тунісія знаходиться в такій важкій ситуації, що вона мусить дістати бодай мінімальну зброю — бодай 5.000 новітніх крісів, скорострілиi, „базуки" і амуніцію до тієї стрільної зброї. Якщо ЗДА не захочуть дати цього Тунісії, то вона — мовляв — буде примушена шукати контактів з країнами з-поза залізної заслони шляхом через „невтральний" Єгипет. Названий туніський діяч таврував становище Франції, яка спершу зобов'язалась поставити Тунісії армію з 20.000 вояків, потім цього приречення не дотримала, а тепер є проти всякої зброї для Тунісії, бо її, мовляв, можуть дістати альжирські повстанці. Туніський міністер твердить, що альжирські партизани не потребують зброї від Тунісії, бо вони мають її більше, ніж її має Тунісія, та дістають щомісячно найменше по 1.000 крісів контрабандою з моря і через Лібію, з Єгипту. Франція пошкодила Тунісії у закупні зброї в Бельгії та в Італії. Туніські політики твердять, що французи свідомо хочуть довести до хаосу в Тунісії, щоб мати арґумент, що лад в північній Африці залежить від того, щоб там панувала Франція.

Нассер ніби обмежує ролю совєтських „дорадників"

Каїро. — Під час довгих нарад єгипетського президента Ґамаля Абдель Нассера із двома найчільнішими просовєтськими старшинами сирійської армії, новим її шефом штабу генералом Афіфом Бізрі та шефом сирійської розвідки полк. Хамідом Серраєм, Нассер буцімто запропонував сирійським старшинам, що він вишле єгипетських інструкторів для вивчення сирійців користуватись совєтською зброєю. Єгипетські старшини і підстаршини перебували рік, а то й два на вишколі в Чехословаччині, у Польщі та в Совєтах. Нассер далі приймає від Москви зброю і це він посередничив в сирійсько-совєтській приязні, проте ніби не хотів би дратувати західніх обсерваторів надмірною кількістю совєтських інструкторів і „дорадників". Те саме він мав радити своїм сирійським гостям. Такі інформації дістали закордонні кореспонденти в Єгипті. Однак водночас контрольована єгипетським урядом тамошня преса далі гостро критикує американську політику, якій вона приписує єдину вину, чому Єгипет скористав із „приятельської" совєтської пропозиції щодо допомоги зброєю, грішми і „дорадниками".

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

СЛУХАЮЧИ КОНРАДА АДЕНАУЕРА

(Закінчення зі стор. 2-гої)

СССР — поневолені народи". Під бурхливі оплески присутніх німецький канцлер згадує угорське повстання. Мільйонові армії совєтські та сателітні стоять над кордонами Німеччини. Тільки співпраця з вільним світом дає Німеччині повну забезпеку і тільки в співдії з вільним світом прийде об'єднання Німеччини.

Пан Олленгауер, перебуваючи в Дельгі, у розмові з Неру заявив, і це було надруковане в індійській пресі, — що справа об'єднання Німеччини дуже тяжка і вимагає дуже довгого часу. А тут, з Німеччині, цей самий Олленгауер баламутить німецьких виборців, мовляв, дуже легко зустрітись з паном Хрущовим чи Булґаніним і за столом з ними розв'язати справу. „Я не знаю, чи пан Олленгауер читав останні заяви Хрущова, якщо читав, то мусів побачити, що ціла його програма об'єднання Німеччини — це ніщо інше, як політичний пшик. Я видер від Булґаніна і Хрущова в Москві заяву, що вони стоять на становищі об'єднання Німеччини. Але вимоги, що їх вони ставлять, не може прийняти ніяка німецька національна партія".

Не допоможуть соціял-демократам і всі професори фізики, які цілком справедливо, але з політичною тенденцією виступають проти атомової зброї. Це — страшна зброя! Але Лондонська конференція довела, що большевики на всі справедливі домагання вільного світу виключити цю зброю з ужитку можуть відповісти тільки коротким „нєт"!

„У Леніна є догма, яка каже, що під проводом російського народу большевизм має поширитися на цілий світ. Наша політика намагається до цієї небезпеки недопустити. Я знаю, що соціял-демократи проти комунізму, але їх підпирає і Кремль, і Панков, бо большевики думають, що при помочі соціял-демократів легше поширити большевизм в Німеччині. Німецькі соціял-демократи отримають більше як 10 мандатів тільки завдяки комуністам, які наказали своїм партійцям голосувати за список соціял-демократів. Мільйони летючок розкидають большевики по Німеччині, щоб підтримати СПД".

Соціял-демократи мають наївне уявлення про закордонну політику, вони не мають ніякої внутрішньої соціяльної політики, бодай вони про неї не говорять, а справа націоналізації, чи пак соціялізації великих підприємств, що є засадничою справою, у них хитка і неясна. Раз говорять вони так, а раз —ні, бо ця партія не має цивільної відваги відкрити своє обличчя.

Останню півгодину своєї промови Аденауер, завжди свіжий і темпераментний, переплітає добрими дотепами і дуже шкодує, що не кандидує в Мюнхені, на що заля відповідає окликами: „Кандидуйте тут у нас, кандидуйте у нас!"

Аденауер закликає виборців віддавати голоси тільки за Християнську партію. Знову гураґанові оплески коли він покидає сцену. Овація триває понад 10 хвилин. На обличчі канцлера не видно втоми, він усміхнений. Оркестра грає німецький гимн.

Цю виборчу картину змальовуємо вже безпосередньо після німецьких виборів. Яке остаточне слово сказав виборець 15 вересня — уже відомо. Перемогу Аденауера американська преса називає „Тріюмфом Заходу".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Т-ва ім. І. Франка Відд. 372 вібудуться в суботу 21 вересня о год. 7.30 веч. в домі п. Лонишина 922 5th St. W. Проситься всіх членів обов'язково явитися. — К. Наконечний, секретар.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Звичайні збори членів Братства св. Юрія 239 Відд. відбудуться дня 21-го вересня ц. р. (третя субота місяця) в домі Укр.-ам. Горожан при 847 N. Franklin St. від год 5-ої до 7-ої вечора. — д-р Вол. Ґалан, предсідник, М. Ковальчук, секретар.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Дністер" 430 Відд. подає до відома, що побір вкладок за вересень відбудеться в днях: 21 вересня 1957 в Укр. Клюбі при 23-ій і Бравн вул. в годинах від 7 до 9 вечора, і 22 вересня 1957 в Укр. Клюбі при 847 Н. Френклін вул. в годинах від 11:30 до 1:30. Просимо всіх членів вплачувати вкладки за вересень і вирівнати залеглости. — Осип Бакай.

САВТПОРТ, КОНН. — Т-во ім. Т. Шевченка Відд. 84 подає до відома всім членкиням і членам, старшим і молодшим, що звичайні місячні збори відбудуться дня 22 вересня в неділю точно в 4-ій годині по пол. в УНДомі при 279 Кінґс Гайвей Вест. Будуть важні справи до полагодження: виплата запомоги хворим членам, міс. вкладки і участь в 40-ім ювілею 59 Відділу в Бріджпорт, Конн. — За Управу: І. Махно, предс., М. Ґудзік, касир, Петро Дудко, секретар.

ПАССЕЙК, Н. ДЖ. — Т-во ім. Т. Шевченка 42 Відд. повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу 22-го вересня о 7-ій годині веч. в УНДомі при 237 Hope Ave. Будуть до полагодження важливі справи, тому просимо прийти всіх членів. Просимо теж привести зі собою нових членів, щоб їх вписати до УНСоюзу. — В. Марущак, рек. секр.

ШИКАҐО, ІЛЛИНОЙ. — Місячні сходини Сестрицтва Рд. Пресв. Діви Марії, Відд. 259 відбудуться в неділю 22-го вересня о год 11-ій в церковній залі при 4952 So. Paulina St. — П. Трусяк, секр.

БОСТОН, МАСС. — Місячні збори Т-ва ім. Є. Коновальця Відд. 238 відбудуться в неділю 22 вересня по Службі Божій в залі Укр. Православної Церкви 136 Арлінґтон стріт. На ці збори повинні явитись усі члени. На порядку нарад дуже важливі справи: приєднання нових членів, справоздання зі свята, що відбулося 30 червня та розподіл грошей на народні цілі й багато інших справ. — Петро Мороз, предс. Василь Мілован, касир, Ілля Сілінський, секр.

Ділимося сумною вісткою, що ДНЯ 15-го ВЕРЕСНЯ 1957 року, забитий в автовій катастрофі
НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ МУЖ І БАТЬКО
МИХАЙЛО БОРОВИЦЬКИЙ
член 189 Відділу УНСоюзу у Филаделфії, проживши 33 роки.
Похорон відбудеться в п'ятницю 20-го вересня о 9-ій годині рано з похоронного заведення Насевичів при Френклін і Бравн вулиці до катедри, де буде Служба Божа, а опісля на цвинтар на Факсчейс.
ТЯЖКИМ ГОРЕМ ПРИБИТІ
Дружина АНАСТАЗІЯ
Син ІВАН
Донька МАРІЯ

Посмертна Згадка

СТЕФАН САВЧИН, член Т-ва ім. Михайла Грушевського Відділу ч. 219 УНС в Нюарку помер 25-го серпня 1957 в 63 році життя. Покійний родився в с. Потік, пов. Рогатин, Зах. обл.. Залишив в смутку дружину Наталію, сина Вінцента, внуків, сестру Настю і брата Франка. Був членом і жертводавцем Української Правосл. Церкви в Нюарку. В. Й. П.
М. Юрів, секр.

ТАРЗАН, ч. 3934. Сильний помічник.

"GIVE HIM ANOTHER CHANCE AT A CONTRACT," INTERRUPTED THE APE-MAN. "I PROMISE YOU HE'LL MAKE GOOD."

MR. DEWEY, SCRUTINIZING THE COMMANDING FIGURE BEFORE HIM, SAID, "YES--YES, I BELIEVE YOU." 3-20-3934

— Що є з цим молодим чоловіком? — спокійно запитав Тарзан. Дюї знизив плечима. — Билл Голл? Гарний хлопець, але ненадійний... І з недавнього часу він дивно поводиться...

— Дайте йому ще одну можливість щодо контракту, — перервала мавполюдина. — Я обіцяю вам, що він зробить добре.

Містер Дюї, перевірююючи наказну постать перед собою, сказав: — Так... Так. Я вам вірю.